

Veiligheid rond de Skaeve Huse aan de Apennijnenweg in Tilburg

Carolien van den Handel

Veiligheid rond de Skaeve Huse aan de Apennijnenweg in Tilburg

Amsterdam, 12 oktober 2008

Carolien van den Handel

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

	Inleiding	3
1	Situatieschets	5
1.1	De locatie van het project	5
1.2	Het inrichtingsplan voor de Skaeve Huse	7
1.3	De bewoners van de Skaeve Huse	7
2	Buurtreacties op de komst van de Skaeve Huse	9
2.1	Ter inleiding	9
2.3	Reacties uit de wijk	10
2.6	Media aandacht	11
3	De veiligheidssituatie vóór de komst van het project	12
3.1	Kwalitatieve informatie	12
3.1.1	Veiligheid en overlast volgens de wijkraad Groenewoud	12
3.1.2	Veiligheid en overlast volgens de politie	12
3.1.3	Veiligheid en overlast volgens de gebiedsmanager (gemeente)	13
3.1.4	Veiligheid en overlast volgens ONS VIOS	13
3.1.5	Veiligheid en overlast volgens Instituut Broers	13
3.2	Kwantitatieve informatie	13
3.2.1	Lemon leefbaarheidsmonitor	14
3.2.3	Politiecijfers: aantal aangiften in 2008 en eerste helft 2009	14
3.2.4	Gegevens Centraal Meldpunt	15
	Bijlagen	
Bijlage 1	Contactpersonen	17
Bijlage 2	Documenten	18

Inleiding

Op het kleinschalige bedrijventerrein, op een gedeelte van de gemeentewerf, tussen Apennijnenweg en Tatrweg, net ten zuiden van de Ringweg Zuid in Tilburg, wordt het pilotproject Skaeve Huse voor extreme overlastgevers geplaatst. Het project is het derde dat in Nederland is gerealiseerd in het kader van een experiment dat door de SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting) wordt begeleid. Doel is om ervaring op te doen met een nieuwe sport/trede aan de onderkant van de woonladder. Het experiment met de Skaeve Huse is een vervolg op de eerste ervaringen met standaard huisvesting die in Maastricht en Kampen zijn opgedaan en op de Skaeve Huse die in Denemarken met succes zijn ontwikkeld. Meestal gaat het om mensen die onaangepast woongedrag vertonen en extreme overlast voor hun omgeving veroorzaken. Zij zijn nog in een zelfstandige woning, nog in de reguliere maatschappelijke opvang te handhaven. Diverse trajecten en ingrepen hebben onvoldoende resultaat gehad. Alle vormen van begeleiding en ondersteuning zijn uitgeput of geweigerd. In de Skaeve Huse krijgen zij een allerlaatste kans om niet op straat te belanden; een situatie die noch voor de betrokkene, noch voor de omgeving wenselijk is. De bewoners van de Skaeve Huse verplichten zich tot een basale vorm van begeleiding en staan onder toezicht van een beheerder.

In Tilburg heeft de gemeente samen met de drie woningcorporaties Wonen-Breburg, TBVWonen en Tiwos een complex met 9 woningen en 1 beheerderswoning neergezet. Voorts zijn de Stichting Maatschappelijke Opvang Traverse, RIBW MB en de Politie Midden- West Brabant nauw betrokken bij dit project.

Het gaat om een tijdelijke voorziening, voor maximaal 5 jaar. In november 2007 is de raad met deze tijdelijke locatie akkoord gegaan. Als het project succes heeft, zal elders naar een permanente locatie worden gezocht. Tilburg stelt het doel als volgt: woonoverlast én dakloosheid voorkomen, woonbuurten ontlasten en herstel van leefbaarheid en woongenot.

De SEV heeft DSP-groep verzocht de eerste vier Skaeve Huse projecten te evalueren. Dat betekent dat een projectevaluatie wordt uitgevoerd en dat op de locatie zelf een 0-meting en een vervolgmeting wordt uitgevoerd. Deze metingen peilen de (overlast- en veiligheids-)effecten op de buurt, de ervaringen van de omwonenden en de ervaringen van de Skaeve Huse bewoners zelf. Behalve in Tilburg worden in dit kader projecten in Kampen, Amsterdam en Arnhem geëvalueerd.

Deze rapportage doet verslag van de 0-meting van het project in Tilburg. De kwalitatieve informatie is in februari/maart en juni 2009 verzameld, de kwantitatieve informatie is in augustus 2009 opgevraagd.

Voor de 0-meting is de volgende informatie verzameld:

- typering van de buurt (gemeente, woningcorporatie, politie)
- gegevens over het project, de bewoners en omringende buurt (gemeente,

- woningcorporaties, Centraal Meldpunt, Klankbordgroep)
- buurtreacties op de komst van de Skaeve Huse (via gemeente, en wijkraad Groenewoud, voorzitter ONSVIOS en Instituut Broers)
  - criminaliteitsgegevens van de buurt uit de politieregistratie, in de periode vóór plaatsing van de Skaeve Huse (politie)
  - leefbaarheids- en veiligheidsgegevens uit de leefbaarheidsmonitor van de gemeente (Lemon, 2007) en van het Centraal Meldpunt.
  - persoonsgebonden criminaliteitsgegevens van de Skaeve Huse bewoners in de buurt van herkomst (politie)
  - gegevens over de beleving van veiligheid en overlast vóór plaatsing van de Skaeve Huse, van bewoners en bedrijven in de buurt (via interviews met sleutelpersonen)

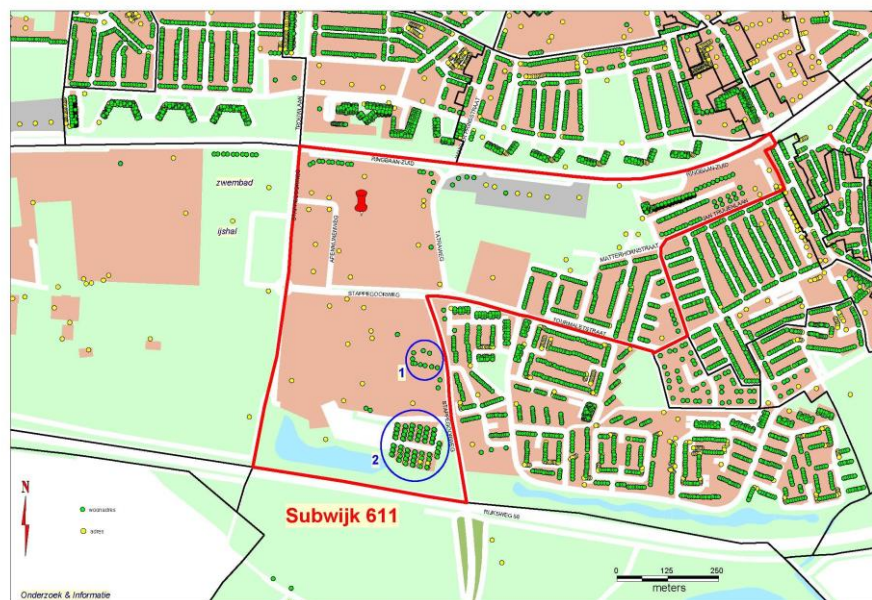
De vervolgmeting zal worden uitgevoerd als minimaal de helft van de woon-eenheden bewoond is.

1 Situatieschets

1.1 De locatie van het project

Tilburg met wijk Groenewoud (rood)

Wijk Groenewoud (subwijk 611)

De Skaeve Huse komen op een gedeelte van de gemeentewerf aan de Tatrweg, in de wijk Groenewoud. De gemeentewerf ligt ten zuiden van de Ringweg Zuid. Het terrein is tijdelijk vrijgegeven voor de Skaeve Huse. Criteria bij de keuze van deze locatie waren onder andere: voldoende afstand tot woonbuurt/andere woningen, zodat kans op overlast zo beperkt mogelijk is, en nabijheid van voorzieningen voor primaire levensbehoeften. Ook zochten naar een omgeving met voldoende levendigheid, met het oog op natuurlijke sociale controle.

De locatie maakt onderdeel uit van het plangebied Stappegoor, dat in de komende jaren verder (her)ontwikkeld zal worden.

Het terrein van de Skaeve Huse grenst aan de noordzijde aan de gemeentewerf, aan de oostzijde aan de sportvelden van ONS VIOS, aan de zuidzijde aan het terrein van twee opleidingsinstelling en aan de westzijde aan de Apennijnenweg. Langs deze weg staan verschillende kantoren, een particulier opleidingsinstituut (administratief en secretariael) en twee ROC-vestigingen. Veel instellingen hebben ook avondlessen, waardoor scholieren en studenten ook in donker in de omgeving van de Skaeve Huse aanwezig kunnen zijn.

Woningen staan er alleen aan de Ringbaan Zuid, ter weerszijden van de gemeentewerf, en nog enkele aan de Tatrweg. Alle woningen hebben voor- en achtertuinen. De achtertuinen zijn vanaf de locatie van de Skaeve Huse niet bereikbaar.

De ontsluiting van het perceel van de Skaeve Huse ligt aan de Apennijnenweg. De dichtstbijzijnde supermarkt is de Aldi op het Transvaalplein (een paar honderd meter lopen, richting centrum). Vanaf de Skaeve Huse loopt de meest logische route vanaf de Apennijnenweg, over de Stappegoorweg, de Ringbaan Zuid en de Winkler Prinsstraat naar het Transvaalplein. De route loopt langs de opleidingsinstellingen en kantoren aan de Apennijnenweg, de (senioren)woningen aan de Ringbaan-Zuid en de woningen aan de Winkler Prinsstraat. Ringbaan-Zuid en Winkler Prinsstraat zijn redelijk drukke straten met (in elk geval overdag) voldoende sociale controle. De Aldi staat er wat verloren bij; het ligt aan een plantsoen en rondom is veel gelegenheid tot rondhangen. Een tweede optie is om vanaf de Stappegoorweg rechtuit de Ringbaan-Zuid over te steken en via de Trouwlaan en een van de zijwegen daarvan richting Transvaalplein te gaan.

Om vanaf de Skaeve Huse naar de Aldi of naar het centrum te gaan is een route over de Tatrweg niet voor de hand liggend.

Oostelijk van het Transvaalplein, bij de kruising van de Groenstraat en de Broekhovenseweg, staat een Jumbo. Dit is een grotere supermarkt, bij Tilburggenaren erg bekend, met relatief veel producten in het goedkopere segment. Dit zou ook voor de doelgroep van de Skaeve Huse een aantrekkelijke winkel kunnen zijn. De meest voor de hand liggende route hier naar toe loopt over de Ringbaan-Zuid en de Winkler Prinsstraat.

Een derde supermarkt is gelegen op het Pater van Den Elsenplein in Groenewoud. Voor mensen die niet uit Groenewoud komen is deze niet erg aantrekkelijk (naar mening van de operationeel chef politie Team Leijdal). Moch-

ten de Skaeve Huse bewoners hier wel heen gaan, dan is de meest waarschijnlijke route over de Apennijnenweg, de Stappegoorweg, de Eifelweg, het Silvrettapad en de Houtvesterijstraat.

Vanaf Instituut Broers aan de westzijde, vanaf ONS VIOS aan de oostzijde en vanaf het ROI aan de zuidzijde van het project, is er beperkt zicht op de locatie van de Skaeve Huse. Vooral in de winter als de bomen zonder blad zijn.

De afstanden zijn echter voldoende groot om direct burenlawaai te kunnen voorkomen.

De wijk Groenewoud bestaat vooral uit eengezinswoningen uit de vroege naoorlogse periode; alleen het meest westelijke gedeelte is voor een deel van recenter datum (na 1975). De afstand tot de Skaeve Huse is groot; sportvelden en andere openbare voorzieningen liggen daartussen.

1.2 Het inrichtingsplan voor de Skaeve Huse

Op de locatie zullen 9 woonunits en 1 beheerdersunit worden geplaatst. Ten tijde van de 0-meting staan de Skaeve Huse er nog niet. Voor de leesbaarheid vatten we hier toch samen wat de toekomstige situatie zal zijn.

De woonunits zullen, los van elkaar, tegenover elkaar aan weerszijden van een voetpad liggen. De voordeuren zijn op het pad (en de andere units) gericht. De units meten 6x6 meter en zijn ingericht met een woonkamer, een open keuken, een aparte slaapkamer, een halletje en een sanitaire ruimte. Vanuit de afzonderlijke units is inkijk bij de burens niet mogelijk.

Elke unit heeft een kleine buitenruimte, achter de woning, omsloten door een 1 meter hoog hekwerk. Aan de west- en zuidzijde staan bomen. Tussen de locatie van de Skaeve Huse en de gemeentewerf wordt een hek geplaatst. Aan de zijde van de sportvelden (oostzijde) en de scholen (zuid) staan al hekken. Langs de Apennijnenweg loopt eveneens een hekwerk waar een haag langs groeit. Vanaf de Apennijnenweg is het terrein vrij toegankelijk. Bij de entree aan de Apennijnenweg staat een kleine beheerdersunit.

Voor de bewoners gelden gedragsregels. 36 uur per week is er een beheerder aanwezig, die toezicht houdt op naleving van de regels. Er is, naast de reguliere bereikbaarheid van politie, een (7x) 24-uurs bereikbaarheidsdienst van zorginstellingen om acuut ingrijpen bij ernstige overlast te waarborgen.

1.3 De bewoners van de Skaeve Huse

Bij de toekomstige bewoners van de woonunits was sprake van huisuitzetting of dreigende huisuitzetting door een van de corporaties, vanwege on-aangepast woongedrag. De doelgroep bestaat uit alleenstaanden en/of tweepersoonshuishoudens. Woonbegeleiding is geen verplichting, alleen wanneer dat noodzakelijk is om het zelfstandig wonen/functioneren mogelijk te maken.

Voor de bewoners wordt toezicht ingesteld, maar geen verplichte begeleiding. Zorg en begeleiding zal alleen gegeven worden waar dat noodzakelijk is voor zelfstandig wonen.

2 Buurtreacties op de komst van de Skaeve Huse

2.1 Ter inleiding

In de periode voorafgaand aan de definitieve beslissing voor de locatie aan de Apennijnenweg is op 5 locaties de haalbaarheid van een Skaeve Huse project onderzocht. Op alle locaties is op informatieavonden met omwonenden gesproken.

Begin november 2007 is de buurt geïnformeerd over de keuze van het college om de Skaeve Huse in de wijk Groenewoud te realiseren. Toen de gemeente nog zoekende was naar een geschikte locatie is allereerst een informatieavond georganiseerd waarin ook de uiteindelijke locatie naar voren is gebracht. Bewoners, bedrijven en instellingen rond de vijf zoeklocaties waren door middel van een brief uitgenodigd.

Bij het definitieve besluit wordt de buurt per brief op de hoogte gesteld en het besluit verschijnt in de wijkkrant. Bewoners, bedrijven en instellingen worden uitgenodigd zitting in de Klankbordgroep te nemen. In de Klankbordgroep zijn naast individuele buurtbetrokkenen ook de wijkraad Groenewoud, de gemeente en woningcorporatie WonenBreborg vertegenwoordigd. Indien gewenst schuiven politie, RIBW en/of SMO Traverse bij vergaderingen aan. In februari 2008 kwam de Klankbordgroep voor het eerst bijeen. De Klankbordgroep is intensief betrokken bij de voorbereidingen van het project, en zal straks de vinger aan de pols houden, wat betreft gemaakte afspraken, uitvoering van het beheer en in positieve zin een bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van mogelijke overlast. De Klankbordgroep brengt in oktober 2008 een werkbezoek aan de Skaeve Huse in de Houthaven in Amsterdam.

In november wordt de buurt door middel van een brief op de hoogte gesteld van de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst en het Raamwerk Omgevingsbeheer, door gemeente, corporaties, RIBW en SMO Traverse (woonbegeleiding). De informatie verschijnt ook in de wijkkrant. Bewoners, bedrijven en instellingen worden nogmaals uitgenodigd zich aan te melden voor de Klankbordgroep, die vanaf nu Monitorgroep heet.

De gemeente onderhoudt intensief contact met de buurt, onder andere door middel van zeer duidelijke en informatieve brieven aan de directe omgeving en door het vroegtijdig instellen van de Klankbordgroep waarin de buurt nadrukkelijk gevraagd wordt om (kritisch) mee te denken. Ook de wijkkrant wordt verschillende malen gebruikt voor het verspreiden van informatie over de voortgang van het project.

Onder andere doordat bezwaren en zienswijzen op het besluit door enkele personen/instellingen uit de omgeving zijn ingediend, loopt het project vertraging op. Juni 2009 wordt met de bouw een start gemaakt. Daarna is de bouw tijdelijk stil gelegd. Verwachting is nu begin november daadwerkelijk te

kunnen starten met het project.

2.3 Reacties uit de wijk

Reacties op de buurtinformatieavond

Er is door buurtgenoten grote bezorgdheid geuit over de veiligheid, als de bewoners hun intrek in de Skaeve Huse zullen nemen. Er bestaat bij sommige mensen een beeld van een gewelddadige en criminele doelgroep, waarbij kinderen en bejaarden niet veilig zijn. Ook vraagt men zich af of er wel voldoende toezicht zal zijn en er zal worden ingegrepen als er sprake van overlast of problemen is.

Aanwezige bedrijven en scholen uitten vooral hun angst voor toename van het aantal inbraken in de buurt. Zij eisten camerabewaking

Aanvaarding en Bezwaarschriften

De vertegenwoordiger van de wijkraad Groenewoud (bewonersorgaan) laat weten dat de reacties in de directe omgeving (woningen en bedrijven) aanvankelijk erg anti waren. Bij sommige personen is dat verminderd; gesprekken met de gemeente zouden tot een zekere mate van aanvaarding hebben geleid. Vanuit enkele bedrijven bestaat nog steeds stevig verzet. In de rest van de wijk leeft inmiddels een soort gelatenheid.

Van de betrokkenen van de gemeente werd vernomen dat verschillende bewoners/bedrijven/instellingen formeel bezwaar hebben aangetekend tegen het besluit om de Skaeve Huse op de gemeentewerf te vestigen. Er zijn uiteindelijk 3 zienswijzen bij de gemeente ingediend. Twee door bewoners en een door een van de nabij gelegen opleidingsinstellingen.

Uit het bezwaar van het opleidingsinstituut valt af te lezen dat men veel schade verwacht door de vestiging van het project. Het verzet richt zich vooral op de ontsluiting van het project aan de Apennijnenweg, waaraan ook het instituut gelegen is. Men verwacht dat er veel drugs- en drankverkeer rond de Skaeve Huse zal ontstaan. Vrees dus voor overlast en criminaliteit en de verwachting dat studenten zullen worden lastig gevallen.

Het bezwaar van de bewoners is gebaseerd op verwachte overlast (minder specifiek omschreven) en op de, naar de mening van de ondertekenaars van het bezwaar, bezwaarmakers, onvoldoende bereikbaarheid wanneer zich overlast of problemen voordoen.

Volgens ONS VIOS

Gesproken is met de voorzitter van de voetbalvereniging ONS VIOS.

De verwachting is dat er weinig overlast zal optreden. Een van de achterliggende gedachten is, dat het niet voor de hand liggend is om bij je nabije burens voor problemen te zorgen; als deze mensen vervelende zaken in de zin hebben, zullen ze die elders uiten.

Enige risicopunt zou kunnen zijn dat er een keer een voetbal van het naastgelegen sportterrein over het hek vliegt, wat tot irritatie zou kunnen leiden. ONS VIOS zou graag overwegen één of twee Skaeve Huse bewoners als vrijwilliger in te zetten, als dat mogelijk is.

De uitgaansoverlast die nu op de Ringbaan Zuid ervaren wordt, zou kunnen verergeren als het uitgaanspubliek en de Skaeve Huse bewoners elkaar op ongunstige manier ontmoeten.

De bioscoop en de IJshal die aan de overkant van de Stappegoorweg binnenkort volop in gebruik zijn en veel publiek zullen treffen, kunnen voor overlast gaan zorgen, en publiek kan uitwaaiëren en de Skaeve Huse bewoners ontmoeten.

Volgens Instituut Broers

De directeur van Instituut Broers maakt zich grote zorgen over de komst van de Skaeve Huse. De ontsluiting van de locatie ligt vlak bij zijn Instituut. De bewoners zullen langs zijn pand lopen als zij richting winkels of stad gaan. Personeel en studenten (voornamelijk (120) meiden tussen 16 en 20 jaar) zullen met hen geconfronteerd worden. Broers vindt dit absoluut onwenselijk. Hij verwacht onveilige situaties, overlast en onveiligheidsbeleving. Niet alleen veroorzaakt door de bewoners van de Skaeve Huse, maar ook door de andere personen die zij zullen aantrekken. Het gaat zijns inziens in het project om onhandelbare mensen, met drank- drugsmisbruik, die op deze locatie niet ineens naar een beheerder zullen gaan luisteren. Hij ziet zijn Instituut als kwetsbaar en voelt zich bedreigd in zijn ondernemerschap. Naar zijn verwachting is de kans groot dat ouders de situatie onveilig voor hun kinderen zullen vinden en hun kinderen naar een opleiding elders zullen sturen. Zijn verwachting is bovendien dat zijn onroerend goed sterk in waarde zal dalen. Tot slot geeft Broers aan er geen vertrouwen in te hebben dat de tijdelijkheid van dit project door de gemeente serieus zal worden genomen.

2.6 Media aandacht

Het Brabants Dagblad heeft in de periode tussen bekendmaking van de plannen en realisatie van de Skaeve Huse meerdere keren aandacht aan het project besteed.

3 De veiligheidssituatie vóór de komst van het project

3.1 Kwalitatieve informatie

Voor het peilen van de veiligheids- en leefbaarheidssituatie voorafgaande aan de komst van de Skaeve Huse zijn telefonische en face-to-face interviews gehouden en zijn vragen per email uitgezet (en beantwoord). DSP-groep was op verzoek van de opdrachtgever ook aanwezig bij de vergadering van de Klankbordgroep/Monitorgroep op 19.11.08.

3.1.1 Veiligheid en overlast volgens de wijkraad Groenewoud

De wijkraad acht de veiligheid en leefbaarheid in het onderzoeksgebied ten tijde van de 0-meting gunstiger dan in een groot aantal andere gebieden van Tilburg. Dit heeft vooral te maken met het geringe aantal woningen in het gebied. Gesuggereerd wordt dat scholieren wellicht wel eens voor overlast zorgen, maar daarvan zijn geen concrete voorbeelden genoemd.

3.1.2 Veiligheid en overlast volgens de politie

Aan de westzijde van de Stappegoorweg is op dit moment sprake van veel criminaliteit, gekoppeld aan grootschalige nieuwbouw (leisure, winkels, horeca, sport). Naar verwachting zullen de problemen over zijn als de voorzieningen over enige tijd gereed zijn en in gebruik genomen worden.

In het onderzoeksgebied Ringbaan-Zuid, Traweg, Stappegoorweg (inclusief Apennijnenweg) doen zich zelden ongeregelde heden voor. Een enkele keer is er sprake van een incident op/rond een van de scholen.

Veel criminaliteit en overlast is er in het oostelijk gedeelte van Groenewoud. Groenewoud staat bekend als volksbuurt met de nodige sociale problematiek. De afstand tot de Skaeve Huse is echter zodanig dat eventuele problemen weinig verband met elkaar zullen houden.

De politie verwacht dat de Skaeve Huse bewoners voor het inslaan van drank en boodschappen naar de noordelijk van de Ringbaan-Zuid gelegen Aldi of de nog iets verder oostelijk gelegen Jumbo zullen gaan. Deze laatste staat bekend als goedkoop en heeft een enorm assortiment. Rond deze Jumbo (hoek Groenstraat en Broekhovenseweg) is sprake van veel (winkel)criminaliteit.

Vanuit de optiek van de wijkagent is er één punt dat om aandacht vraagt: als men vanaf de Skaeve Huse de Ringbaan-Zuid oversteekt en rechtuit de Tromplaan in loopt, komt men langs de keuken van het seniorencomplex (hoek Ringbaan-Zuid - Tromplaan). Hier staan ook de containers met keukenafval. Deze zouden de Skaeve Huse bewoners kunnen aantrekken.

3.1.3 Veiligheid en overlast volgens de gebiedsmanager (gemeente)

Volgens de gebiedsmanager van de gemeente doet zich in het onderzoeksgebied niets voor; ze hoort er nooit iets over. Wat zich in de wijk afspeelt betreft het oostelijk gedeelte, op relatief grote afstand van de Skaeve Huse.

3.1.4 Veiligheid en overlast volgens ONS VIOS

Op het sportcomplex zijn de laatste paar jaar geen incidenten meer voorgekomen; er is geen sprake (meer) van inbraken, noch van vandalisme, fietsendiefstal is al lang niet meer voorgekomen.

Op de Tatrweg wordt rondgehangen en er wordt regelmatig gedeald (men vindt er ook haszakjes). Dealers komen met auto's aanrijden en verkopen hun spullen aan scholieren.

Op de Tatrweg is ook sprake van zwerfvuil, voornamelijk van de vele scholieren die door deze straat fietsen.

3.1.5 Veiligheid en overlast volgens Instituut Broers

De directeur van Insituut Broers geeft aan dat het hier om een inbraakgevoelige gebied gaat. Bedrijven en scholen die geen rolluiken hebben, hebben regelmatig last van inbraak. De meeste bedrijven en instellingen hebben dat wel en de situatie is over het algemeen rustig, op incidentele vernielingen na (vernieling brievenbus bijvoorbeeld).

Overlast is er alleen in de weekends, als er op/in de nabij gelegen complexen gesport wordt. Overlast betreft dan onder andere lawaai en parkeren.

3.2 Kwantitatieve informatie

De meest recente en bruikbare gemeentelijke cijfers over leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van het projectgebied komen uit de Lemon leefbaarheidsmonitor. In deze monitor is tot op buurtniveau informatie te vinden. Deze stamt echter uit 2007, en is dus niet helemaal actueel meer.

De gemeente voert daarnaast tweejaarlijks het onderzoek 'Leefbaarheid en veiligheid' uit, waarmee informatie wordt verzameld voor de Tilburgse Veiligheidsindex. Het schaalniveau van de informatie is echter te groot om over het huidige onderzoeksgebied iets zinvol te kunnen zeggen.

Uit de Veiligheidsindex valt wel te leren dat de wijk Groenewoud als geheel in 2006 is aangewezen als een van de 7 urgentiegebieden van de gemeente. Desondanks laten de cijfers in de periode 2005 tot 2007 weinig ontwikkeling zien wat betreft veiligheid en leefbaarheid. Enkele problemen zijn verergerd, enkele zijn afgenomen. Dit valt echter niet te herleiden tot het directe gebied rond de Skaeve Huse, maar betreft vooral het oostelijk gedeelte.

3.2.1 Lemon leefbaarheidsmonitor

De resultaten van de leefbaarheidsmonitor Lemon uit najaar 2007 laten zien dat veel buurten in de wijk Groenewoud (gelegen tussen de A58 en de Ringbaan Zuid; van oost naar west ingeklemd tussen het St. Elizabeth Ziekenhuis en het onderwijsgebied Stappegoor) op de onderdelen overlast en (on)veiligheid relatief slecht scoren ten opzichte van het Tilburgse gemiddelde. Dat geldt ook voor de buurt waarin de Skaeve Huse liggen (subwijk 611; zie het kaartje in 1.1). Zo is de beleving van 'overlast van anderen' hier sterker dan in de omliggende buurten en ondervinden de bewoners in deze buurt de meeste 'last van criminaliteit' (rapportcijfer 5,3¹). Wat betreft de beleving van de 'veiligheid overdag' en de 'veiligheid 's avonds' scoort de buurt als een na slechtste in de wijk (met rapportcijfers van respectievelijk 7,1 en 5,5²).

Deze cijfers geven een beeld van een relatief ongunstige veiligheidssituatie in de omgeving van de Skaeve Huse. Hier past een kanttekening bij. Lemon baseert zich op informatie van bewoners. Bewoners geven een rapportcijfer voor een aantal aspecten van de leefbaarheid. Daarvoor wordt uit het bewonersbestand een steekproef getrokken. Afgezien van een strookje woningen langs de Ringbaan Zuid en een klein gedeelte van de Tatrweg (bij de hoek met de Ringbaan Zuid), liggen de woningen niet in de directe nabijheid van de Skaeve Huse; ze liggen meer naar het zuiden en meer naar het oosten. In hoeverre deze cijfers de beleving van de directe burens van de Skaeve Huse locatie vertegenwoordigen, is niet bekend.

3.2.3 Politiecijfers: aantal aangiften in 2008 en eerste helft 2009

Incident	2008					2009	
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	Totaal	1 ^e	2 ^e
Diefstal vanaf/uit auto	1	1	1	3	6	3	1
Diefstal van bromfiets/snorfiets							1
Diefstal van fiets	7	5	5	8	25	12	11
Vernieling van/aan auto						4	1
Diefstal vanaf/uit bedrijf			1		1		
Diefstal vanaf/uit school	3	3		2	8	1	
Diefstal vanaf/uit sportcomplex *)	1	1	1	1	4		1
Inbraak in woning	4	5			9	4	4
Aanranding *)	1	1	2	2	6		2
Verkrachting *)						1	
Bedreiging				1	1		1
Geweld/mishandeling (met en zonder	1		4	2	7		

Noot 1 Gemiddeld ligt dit in Tilburg op 6,4

Noot 2 Gemiddeld liggen deze cijfers in Tilburg op 7,8 en 6,6

letsel; met en zonder wapen) **)							
Beroving (w.o. tasjesroof)				2	2		
Zakkenrollen						2	2
Vernieling/beschadiging objecten in openbare ruimte	1			2	3	1	
Vandalisme/baldadigheid				1	1		2
Vernieling aan openbare gebouwen *)			1		1		
Brandstichting							1
Overlast van/door dronkenschap ***)	1			1	2		
Overlast van/door jeugd *) ***)	1				1	1	

*) Betreft uitsluitend incidenten bij/in het zwembad (aan de overzijde van de Stappegoorweg)

**) Betreft voornamelijk incidenten bij/in zwembad en IJssportcentrum

***) Van deze incidenten kan alleen melding worden gedaan, geen aangifte

Niet van alle voorvallen wordt een melding of aangifte gedaan. Soms wordt de politie op andere wijze betrokken bij incidenten. De datum waarop daarover een mutatie in de registratie is ingevoerd hoeft niet overeen te komen met de eventuele pleegdatum. Volledigheidshalve noemen we deze incidenten hier wel, maar hun status is onduidelijk.

Het betreft enkele gevallen van bedreiging (3 à 4), één aanranding, en enkele gevallen van mishandeling (4 à 5)

3.2.4 Gegevens Centraal Meldpunt

De zeer uitgebreide registratie van het Centraal Meldpunt, laat in het onderzoeksgebied, in de onderzoeksperiode geen overlastklachten of onveiligheidszaken zien.

Bijlagen

Bijlage 1 Contactpersonen

Gemeente Tilburg, Tineke van Schijndel, beleidsmedewerker Maatschappelijke ontwikkeling

Gemeente Tilburg, Bram Luijten, beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling

Gemeente Tilburg, Stijn van de Kerkhof, projectmanager Vastgoedontwikkeling

Gemeente Tilburg, Margot Hutten, beleidsonderzoeker Onderzoek en Informatie

Woningcorporatie WonenBreburg, Riet van Gils/Carin Turi, accountmanager WonenWelzijnZorg

Gemeente Tilburg, Centraal Meldpunt, Lia de Beer, teammanager Handhaving

Gemeente Tilburg, Centraal Meldpunt, Teun van Opstal, medewerker Handhaving

Klankbordgroep/Monitorgroep, dhr. de Vet, bewoner en voorzitter ONS VIOS

Klankbordgroep/Monitorgroep, dhr. Broers, directeur Instituut Broers

Klankbordgroep/Monitorgroep dhr. Wijdeven, namens Wijkraad Groenewoud
Politie Midden en West Brabant, Peter Heemskerk, operationeel chef

Bijlage 2 Beschikbare documenten

Nota Skaeve Huse Tilburg (gemeente)
Locatieonderzoek Skaeve Huse (gemeente)
Uitnodigingen Klankbordgroep/Monitorgroep
Verslagen Klankbordgroep/Monitorgroep
Bewonersbrieven van gemeente aan de buurt
Persbericht november 2008
Verslag Informatieavond 09.11.2007
Verslagen raadscommissie Fysiek
Samenwerkingsovereenkomst
Raamwerk Omgevingsbeheer

Vervolgmeting evaluatie Skaeve Huse Apennijnenweg Tilburg

Carolien van den Handel

Vervolgmeting evaluatie Skaeve Huse Apennijnenweg Tilburg

Amsterdam, 11 oktober 2010

Carolien van den Handel

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Bevindingen omwonenden en ondernemers	4
1.1 Inleiding: de Skaeve Huse	4
1.2 Bevindingen wijkraad Groenewoud	4
1.3 Ervaringen buurtbewoners	4
1.4 Ervaringen instellingen en ondernemers	5
1.5 Communicatie	7
2 Bevindingen sleutelpersonen	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Bevindingen gemeente en WonenBreborg	9
2.3 Bevindingen politie	9
2.4 Bevindingen beheerder/huismeester	10
3 De bewoners van de Skaeve Huse	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Achtergrond en huidige gedrag van de bewoners	12
3.3 Interview met twee bewoners	12
4 De cijfers	14
4.1 Inleiding	14
4.2 Politiecijfers: veiligheidsontwikkeling in de buurt	14
4.3 Informatie van het Centraal Meldpunt	15
5 Effecten in de buurten van herkomst	16
Bijlagen	
Bijlage 1 Contactpersonen	18

Inleiding

In de rapportage van de 0-meting 'Veiligheid rond de Skaeve Huse aan de Apennijnenweg in Tilburg' van oktober 2009 is het project en de lokale situatie beschreven. Ook is in die rapportage aangegeven wat het doel van de evaluatie is. Dat doen we hier dus niet opnieuw; daarvoor verwijzen we terug naar het betreffende rapport.

De rapportage van de 0-meting doet verslag van de situatie rond de start van het project. In het nu voorliggende rapport doen we verslag van de situatie nu het project een half jaar in gebruik is. Onder andere vanwege de aangespannen bezwaarprocedure heeft het langer geduurd dan voorzien voor de eerste bewoners in het project trokken. Dat was uiteindelijk december 2009. In de periode van de vervolgmeting (juni/juli 2010) waren 6 van de 9 unit bewoond. De kandidaten voor de laatste drie units waren op dat moment nog niet definitief bekend. Zij zullen in de komende maanden instromen. In bespreking is onder andere de inplaatsing van een vrouw, zij zal de eerste zijn.

Medio 2010 wonen er 6 alleenstaande mannen in de Skaeve Huse. December 2009 zijn de eerste twee bewoners ingeplaatst. In maart zijn drie bewoners gevolgd en in de loop van april kwam de zesde bewoner. De bewoners zijn allen uit hun voormalige woning gezet. Enkelen zijn daarna tijdelijk opgenomen geweest in een ggz-instelling.

Voor de vervolgmeting is de volgende informatie verzameld:

- Bevindingen van sleutelpersonen
  - Projectorganisatie (via gemeente en WonenBreborg)
  - Beheerder Skaeve Huse
  - Politie
- Bevindingen van buurtbewoners (inclusief wijkraad Groenewoud)
- Bevindingen van verenigingen, instellingen en ondernemers in de buurt
- Ervaringen van bewoners Skaeve Huse
- Gegevens Centraal Meldpunt
- Criminaliteitsgegevens van de politie
- Persoonsgebonden incidenten bewoners Skaeve Huse (strafblad vóór en na intrek in Skaeve Huse)
- Overlastervaring in buurt van herkomst bewoners Skaeve Huse (bevraging bij ex-klagers)

De bevindingen van de Klankbordgroep zijn geïnventariseerd in de interviews met de sleutelpersonen en de vertegenwoordigers uit de buurt.

Evenals bij de 0-meting zijn ook bij de vervolgmeting projectgegevens verzameld. De voortgang en ontwikkeling van het project is gemeten middels een projectformulier met vragen. Dit formulier is door de gemeente en WonenBreborg ingevuld. De vragen zijn vergelijkbaar met die van de 0-meting, aangevuld met vragen over het procesverloop. De projectformulieren zijn voor alle geëvalueerde Skaeve Huse projecten gelijklopend. De gegevens zijn apart van het veldwerk verzameld en in een apart document opgeslagen. In deze rapportage wordt daarvan geen verslag gedaan.

1 Bevindingen omwonenden en ondernemers

1.1 Inleiding: de Skaeve Huse

Het terrein van de Skaeve Huse oogt ruim en ordelijk. De woonunits staan in twee tegenover elkaar gelegen rijen, los van elkaar. De units (36 m²) zijn zodanig geplaatst dat de bewoners niet bij elkaar naar binnen kunnen kijken. Achter hun unit hebben alle bewoners een eigen, omheind plaatsje.

Het terrein is omgeven door hekken. De toegang tot het terrein staat wijd open en is vanaf de openbare weg voor iedereen te betreden. Bij binnenkomst passeert men eerst de beheerdersunit. De beheerder heeft vanaf hier zicht op zowel binnenkomende en vertrekkende personen als op de woonunits. De beheerder is blij met de ontsluiting van het terrein aan de Appennijnenweg omdat het hele gebied en vooral de entree nu goed overzichtelijk is. Ontsluiting aan de Ringbaan Zuid zou naar zijn mening zeer onwenselijk zijn omdat vanaf het terrein dan een lang onoverzichtelijk pad naar de openbare weg zou lopen, waar hij geen/onvoldoende zicht op zou hebben.

Vanaf de omringende percelen is beperkt zicht op het terrein van de Skaeve Huse. Vanaf de woningen aan de Ringbaan Zuid is dat niet het geval. Vanaf de velden van ONS VIOS is dat zeer beperkt en vanaf het Opleidingsbedrijf Installatiewerk Brabant aan de zuidzijde geldt hetzelfde. Vanaf het pand van Instituut Broers aan de westzijde is eveneens weinig zicht, maar het aangekochte terrein dat meer naar het zuiden ligt biedt vrij zicht op de Skaeve Huse. Momenteel is het terrein (nog) onbebouwd en is er alleen sprake van royaal zicht vanaf de Apennijnenweg. Tegen het nieuw geplaatst hek langs het terrein van de Skaeve Huse zijn klimplanten geplant maar het zal nog even duren voor deze het zicht daadwerkelijk belemmeren. Bovendien is de toegang tot het terrein zeer ruim bemeten en blijft op die hoogte het zicht royaal.

1.2 Bevindingen wijkraad Groenewoud

Vertegenwoordigers van wijkraad Groenewoud laten weten dat er geen problemen bekend zijn die verband houden met de bewoners van de Skaeve Huse. Incidenten zijn niet bekend. Men heeft geen negatieve reacties gehoord en de Skaeve Huse hebben geen invloed op de beleefde veiligheid en leefbaarheid in de buurt.

1.3 Ervaringen buurtbewoners

Aan de Ringbaan Zuid staat, direct om de hoek van de Stappegoorweg, een rij van 10 eengezinswoningen, de enige woningen in de directe nabijheid van het project. De afstand is echter redelijk groot en de achtertuinen van de woningen grenzen niet direct aan het terrein van de Skaeve Huse; daartussen staat een kantoorgebouw en ligt een deel van de gemeentewerf.

Bij 6 van de 10 adressen vroegen we (onaangekondigd) naar de ervaringen met het project en zijn bewoners. Geen van allen zegt ooit enige overlast te

hebben ondervonden. Alle geïnterviewden zijn op de hoogte van het project en van het type bewoners. De meesten zouden geen van de bewoners op straat herkennen.

De positieve uitlatingen worden soms met enig voorbehoud gedaan. De zomer zal misschien voor meer overlast gaan zorgen. Maar ook op het moment van de interviews zijn er al genoeg mooie dagen geweest, zonder enige overlast.

Een deel van de bewoners geeft aan vooraf wel degelijk bezorgd te zijn geweest over de komst van het project, maar het nu prima te vinden dat het er staat.

Op iets grotere afstand staan op de hoek van Ringbaan Zuid en Tatrweg en op de Tatrweg zelf ook nog enkele woningen. Er is met drie bewoners een gesprek gevoerd, waarvan twee één adres delen. Zij spreken mede namens hun directe burens. De derde bewoner spreekt tevens namens voetbalvereniging ONS VIOS, de directe buur van het Skaeve Huse project aan de oostzijde. Deze personen maken deel uit van de Monitorgroep.

Ook deze geïnterviewden bestempelen het project als geslaagd. De gevreesde overlast is volledig uitgebleven. Overlast in de buurt van de sportvoorzieningen en de onderwijsinstellingen is veel groter; daar valt dit kleine project bij in het niet. Men vindt het ook prettig dat het terrein en de units er goed uit zien. Bij ONS VIOS hoort men een enkele keer wat muziek, maar dit wordt niet als hinderlijk ervaren.

Men kent de bewoners van de Skaeve Huse niet, ze worden dus ook niet op straat gesignaleerd. In de Monitorgroep hoort men ook van anderen geen klachten.

Geïnterviewden hebben niet de indruk dat het project dealers aantrekt.

Evenals de beheerder en om dezelfde reden zijn de bewoners uit de Monitorgroep voorstander van de huidige keuze van de ontsluiting van het terrein van de Skaeve Huse aan de Apennijnenweg.

In de visie van de bewoners uit de Monitorgroep werd de aanvankelijke zorg in de buurt vooral ingegeven door de onduidelijkheid die om het project heen hing.

De bewonersvertegenwoordigers uit de Monitorgroep verwachten dat het best eens langer dan 5 jaar zou kunnen duren voor het project wordt verplaatst naar een definitieve locatie. Voorlopig maakt men zich daar echter niet druk om.

1.4 Ervaringen instellingen en ondernemers

Aan de Apennijnenweg staat, vanaf het projectgebied richting centrum, een opleidingsinstituut, een advocatenkantoor en twee momenteel leeg staande kantoorpanden.

Instituut Broers

Het pand van Instituut Broers staat aan de Apennijnenweg, direct aan de overzijde van de entree van het Skaeve Huse terrein, hoewel de entree om de hoek van de straat ligt.

Instituut Broers heeft vooral vrouwelijke studenten in de leeftijd rond 16, 17

en 18 jaar. Lessen zijn er alleen overdag maar soms vinden in de avonden andere activiteiten plaats. De school wordt 's avonds afgesloten door de secretaresse die het pand het laatst verlaat. In de wintermaanden is dat altijd in het donker.

Directeur en secretaresse nemen samen deel aan het interview. Zij geven aan slechte ervaringen met het project te hebben. Het eerste incident deed zich ongeveer een maand eerder voor en betreft het gooien met een bierflesje tegen de gevel en het schreeuwend rondlopen van de betreffende overlastveroorzaker. De secretaresse - en naar zeggen geldt dat ook voor enkele van haar collega's - voelt zich sindsdien op haar werk niet meer veilig (zeker als zij alleen is). Het gedrag van de Skaeve Huse bewoners is kennelijk onvoorspelbaar en kan agressief uitpakken. Bij het tweede incident hing iemand rond de entree toen het personeel 's avonds het pand verliet. Op een ander moment heeft iemand op onplezierige wijze rond het instituut gehangen en staan loeren. Het is niet bekend of dit iemand van het project was of een vriend of kennis. Ook deze twee voorvallen hebben onbehagen bij het personeel opgeroepen.

Pauserende studenten zitten, staan en lopen rond het instituut in grote groepen op straat. Volgens geïnterviewden zouden de studenten zich beïnvloed voelen door passerende bewoners van de Skaeve Huse die richting centrum lopen, en de vreemde uitstraling van sommigen onplezierig vinden.

Sinds de incidenten sluit Broers standaard de entree van de school, wat niet strookt met zijn idee van een open school. Rond het eigen terrein heeft Broers hoge hekken laten plaatsen met begroeiing die op termijn het zicht moet belemmeren. Geluidsoverlast is er tot heden niet.

De communicatie met de beheerder van het project is goed, men vindt daar een open oor en de inzet om overlast te voorkomen.

De samenwerking in de Monitorgroep, waarvan de heer Broers deel uit maakt, is eveneens goed. Wel bestaat de indruk bij Broers dat de andere deelnemers de ervaringen van het instituut bagatelliseren. Broers is van mening dat de politie niet meer surveilleert dan voor de komst van de Skaeve Huse. Individueel contact met de politie over de gang van zaken heeft Broers niet.

Broers stelt een terugloop in het aantal inschrijvingen vast en vermoedt dat dat met de nabijheid van de Skaeve Huse verband houdt. Hij gaat dat onderzoeken.

Ondanks alles is Broers niet per definitie tegen het project. Ook niet perse tegen de locatie van het project –al had hij het liever ergens anders gehad. Eén aspect acht hij echter cruciaal: dat is de plaats waar het terrein van de Skaeve Huse wordt ontsloten. Hij is zeer tegen de ontsluiting aan de Apennijnenweg, vanwege de confrontatie van de bewoners van de Skaeve Huse met zijn studenten en het personeel. Behalve de ervaren onveiligheid ziet hij zijn economische belangen geschaad en verwacht hij ontwaarding van onroerend goed.

Broers heeft zwaar (juridisch) verzet gepleegd tegen de komst van de Skaeve Huse. De procedure bij de Raad van State loopt nog. Primaire inzet is de verplaatsing van de toegang tot het terrein naar de Ringbaan Zuid. Broers betwijfelt of het project over vijf jaar weg zal zijn. Ook dit maakt on-

derdeel uit van het proces dat hij tegen de gemeente voert. Hij wil hierover meer zekerheid.

Holla Advocaten

Bij het advocatenkantoor reageert men verrast dat het project al in gebruik genomen is. Men ervaart dus ook geen enkele overlast van de Skaeve Huse bewoners. De advocaten waren vooraf wel bezorgd over wat men verwachten moest.

Zorgcentrum Koningsvoorde

Aan de overzijde van de Ringbaan Zuid, op de hoek met de Trouwlaan, staat het Zorgcentrum Koningsvoorde. Het centrum valt buiten het studiegebied maar ligt wel direct langs de looproute naar het centrum. Men is op de hoogte van het bestaan van het project, maar heeft nog nooit last van de bewoners gehad.

Naast het Zorgcentrum staat een instelling voor auditief gehandicapte kinderen van Koninklijke Kentalis, met een speelplaats aan de straatzijde. Men is niet bekend met het project Skaeve Huse, en men heeft op geen enkele manier problemen met de bewoners ervaren.

Aan de Apennijnenweg staan ook langs de zuidelijke route, onder andere naar de wijk Groenewoud, diverse opleidingsinstellingen. Bij enkele is gevraagd of men overlast van de cliënten van het project ervaart.

Opleidingsbedrijf Installatiewerk Brabant

De opleidingsinstelling grenst direct aan de zuidzijde van het terrein van de Skaeve Huse. Hoewel de geïnterviewde zeer kritisch staat tegenover het plaatsen van een dergelijke voorziening midden tussen zo veel opleidingsinstellingen voor jongeren, die deels ook 's avonds naar les komen, heeft men op één uitzondering na nooit last van de Skaeve Huse bewoners ondervonden. Eén maal is een van de bewoners het instituut binnengelopen. Hij is verzocht het pand te verlaten en dat is zonder verdere problemen gebeurd.

ROC Tilburg

Men kent het project en weet welk type bewoners hier verblijft. Er zijn geen klachten, er is geen enkele overlast. Er zijn ook geen meldingen van leerlingen bekend over confrontaties met de bewoners van de Skaeve Huse.

1.5 Communicatie

De Monitorgroep is sinds de opening in december 2009 twee maal bijeen geweest. September 2010 volgt de volgende bijeenkomst. De betrokken leden beoordelen het overleg positief. Alle klachten en meldingen (voor zover van toepassing) worden in de Monitorgroep besproken, er worden notulen gemaakt en iedereen is op de hoogte van het reilen en zeilen van het project.

De willekeurig aangesproken omwonenden en de instellingen waar spontaan door ons werd aangebeld vinden dat zij vooraf goed zijn geïnformeerd over de komst van de Skaeve Huse door de gemeente en WonenBreburg. Een deel van de geïnterviewden is naar de informatiebijeenkomst geweest. Iedereen beschikt over de telefoonnummers waarheen gebeld kan worden als zich problemen zouden voordoen. Geen van allen heeft daar ooit gebruik

van gemaakt.

Opmerkelijk is dat de (externe) beveiligingsmedewerkers van het ROC het project niet kennen en geen telefoonnummers tot hun beschikking hebben (behalve uiteraard het algemene nummer van de politie).

De bewonersvertegenwoordiging in de Monitorgroep is minder te spreken over de communicatie bij de start van het project. Advies aan volgende projecten (of bij verplaatsing van dit project) is om vóór de buurt wordt geïnformeerd een goed uitgewerkt plan te hebben, zodat iedereen duidelijkheid heeft over de voornemens. Nu bleven veel vragen tijdens de bijeenkomst onbeantwoord.

2 Bevindingen sleutelpersonen

2.1 Inleiding

Met vertegenwoordigers van enkele van de verantwoordelijke organisaties is gesproken over hun visie op het project en de ontwikkelingen sinds de start in december 2009. Het betreft alleen het zicht op de situatie op de Appennijnenweg, niet hun mening over het project als zodanig. Dat wordt geëvalueerd via een apart project-evaluatieformulier.

2.2 Bevindingen gemeente en WonenBreborg

Bij gemeente en woningcorporatie zijn geen klachten binnengekomen. Men is op de hoogte van het incident met het bierflesje. Beide geïnterviewden hebben de indruk dat de bewoners het goed doen in het project.

Belangrijkste succes van het project is volgens beiden dat er geen sprake van overlast is; daar was vooraf wel enige zorg over. Beiden zij ook tevreden dat deze moeilijke huurders nu toch goed onderdak zijn gebracht.

De aanzuigende werking van het project valt volgens beiden erg mee. Dealers zijn tot heden niet bij het project gesignaleerd. Zij bevinden zich wel in de wijk, maar dat was voorheen ook al het geval.

Logees geven onmiddellijk spanning bij de andere bewoners, dat moet dus voorkomen worden.

Beiden zijn van mening dat de beheerder zijn taak goed oppakt. Hij houdt alles goed in de gaten, maar op afstand. Dringt zich niet op, maar durft wel grenzen te trekken als dat nodig is. Erg plezierig is dat hij bereid is op rare tijden te werken. Criteria voor een goede beheerder zijn in hun ogen: rustig, stevigheid, tijd, en het kunnen stellen van grenzen.

Hoewel 36 uur per week op locatie aanwezig, verricht de beheerder vanaf daar ook ander werk voor de corporatie. Wat de omvang van het project betreft vinden geïnterviewden dat 9 units wel het maximum is, gezien de moeite die het kost ze alle gevuld te krijgen. Ook zijn de plaatsingscriteria wel erg strak gesteld; misschien moet dat op den duur iets worden opgeruimd.

Het kost enige moeite om alle deelnemende organisaties betrokken te houden bij het project. WonenBreborg, die de corporatierol in het project coördineert, moet er soms erg aan trekken. Het aanleveren van kandidaten gaat moeizamer dan verwacht. Dit heeft te maken met de vooraf gestelde criteria.

2.3 Bevindingen politie

In de ervaring van de politie is het erg rustig rond de Skaeve Huse. Behalve het bierflesjesincident zijn bij de politie geen incidenten bekend die zich in de openbare ruimte hebben voorgedaan. Bij surveillance blijkt dat de Skae-

ve Huse bewoners soms lichte (geluids-)overlast veroorzaken, maar zij gaan daarbij niet over de grens.

Bij problemen die zich bij de entree van het terrein of op het terrein voordoen wordt de politie zo min mogelijk betrokken; deze incidenten worden door de beheerder opgevangen en opgelost en komen hooguit achteraf ter sprake, of tijdens tussentijds contact met de beheerder of in de Monitorgroep.

Ook op de routes naar het centrum en naar de wijk Groenewoud worden geen incidenten vastgesteld.

Surveillance is gemakkelijk vanaf de openbare weg; de wijkagenten hoeven het terrein niet op zodat ze zo min mogelijk onrust veroorzaken. Naast politie-surveillance komt er twee maal per nacht bewaking op het terrein om te zien of alles in orde is.

2.4 Bevindingen beheerder/huismeester

De beheerder is gemiddeld 36 uur per week op het terrein. Meestal overdag, maar soms komt hij 's avonds of in het weekend. Hij is flexibel in zijn ureninzet en past die aan de situatie aan.

Opvallend is dat de beide keren dat de onderzoeker het project bezocht het project er zo goed als onbewoond en verlaten uitzag. Uit het gesprek met de beheerder blijkt dat als de bewoners thuis zijn zij meestal binnen verblijven. Veel bezigheden hebben zij niet. Een enkeling maakt muziek. Als ze weggaan, gaan ze de buurt uit en de stad in, hangen daar rond, zoeken hun dealers op, doen boodschappen en bezoeken familie of vrienden/kennissen.

De meest bewoners krijgen geen of weinig bezoek op het terrein, een enkeling wat vaker. Hoewel er geen logees mogen verblijven, komt dat soms toch voor. Als zij geen overlast veroorzaken maakt de beheerder er een niet al te groot punt van. Bij overlast treedt hij op.

Met een van de bewoners hebben zich enkele problemen voorgedaan. In zijn eigen unit heeft hij brandgesticht en vernielingen aangebracht en in een agressieve uiting het eerder genoemde bierflesje gegooid naar het pand van Instituut Broers. Naar eigen zeggen werd hij uitgedaagd, maar niemand heeft kunnen achterhalen wat zich precies heeft voorgedaan, voor hij het flesje gooide. Of het de bedoeling was een persoon te raken is ook niet duidelijk. Deze bewoner is sinds zijn verblijf in het project meerdere keren opgenomen geweest in de psychiatrie. Naar aanleiding van het bierflesjesincident is overwogen hem uit het project te plaatsen. Uiteindelijk is besloten hem nog een laatste kans te geven.

Op het incident met het bierflesje na, zijn er volgens de beheerder geen klachten uit de omgeving gekomen over gedrag van de bewoners.

De bewoners hebben allen op de een of andere manier begeleiding. Dat loopt doorgaans goed en wordt geaccepteerd. Tussendoor komen de bewoners met veel (dagelijkse, praktische) problemen naar de beheerder. De verstandhouding is goed en het vertrouwen groeit. Nu de bewoners beginnen te wennen lopen de meesten regelmatig even bij de beheerder langs

om een praatje te maken en ook onderling ontstaat enig contact. Dat geldt niet voor allemaal; één van de bewoners is zeer op zichzelf en heeft nauwelijks contact. Dat staat zijn tevredenheid over de nieuwe woonplek niet in de weg: "Ik wordt nu eindelijk met rust gelaten; ik ben op de plaats van bestemming", aldus de vertolking door de beheerder.

De beheerder heeft de indruk dat tenminste vier van de zes bewoners in dit project hun plekje hebben gevonden en tot rust komen. Twee personen zijn regelmatig onrustig en vertonen wisselende reacties.

De beheerder ziet voor een enkeling in de toekomst wellicht een mogelijkheid terug te keren naar de reguliere woningmarkt, maar dit is geen doelgericht beleid.

Bijna alle bewoners zorgen zelf voor hun eigen eten en drinken. Boodschappen doen zij op het Pater van den Elsenplein -een kwartiertje lopen, oostwaarts de wijk Groenenwoud in- of bij de supermarkt op het Transvaalplein -eveneens een kwartiertje lopen, noordwaarts, richting centrum. Een persoon eet bij het Dienstencentrum van Traverse, in het centrum.

De beheerder heeft de bewoners aanvankelijk verzocht vanaf het terrein zuidwaarts de wijk in te gaan en zodoende confrontatie met de studenten van het nabijgelegen opleidingsinstituut te vermijden. Nadat bleek dat zich geen rare dingen voordeden laat hij ze nu gaan zoals ze zelf willen. Omdat de binnenstad noordwaarts ligt, is de zuidelijke route ook niet voor de hand liggend.

Eén persoon heeft een hond, dat is toegestaan.

Hoewel de langzame instroom niet was gepland, ervaart de beheerder dat achteraf gezien als een pluspunt. Bewoners en hij konden rustig aan elkaar en aan het project wennen.

De beheerder heeft al ruim 20 jaar ervaring met de begeleiding van moeilijke doelgroepen. Voor het goed vervullen van de huidige functie is volgens hem mensenkennis nodig, veel geduld en een dikke huid.

3 De bewoners van de Skaeve Huse

3.1 Inleiding

Via de beheerder zijn de bewoners van het project verzocht mee te werken aan een interview. Na aanvankelijk ruimere toezeggingen is uiteindelijk met twee personen een gesprek gevoerd. De anderen waren op de afgesproken tijd toch niet aanwezig of weigerden alsnog een gesprek. Er is nogal veel aanloop geweest van de media en van professionele belangstellenden en de bewoners hadden ook wel een beetje genoeg van al die aandacht.

3.2 Achtergrond en huidige gedrag van de bewoners

Ten tijde van de vervolgmeting zijn zes van de negen woonunits bewoond. Het project is dus nog niet geheel gevuld. De leeftijd van de bewoners varieert tussen de 32 en 46 jaar; vier personen zijn boven de veertig. Alle bewoners hebben psychiatrische- en verslavingsproblemen.

Op één na zijn allen gedwongen uit hun eigen woning gezet. Een persoon is niet ontruimd, maar in overleg met de woningcorporatie naar de Skaeve Huse verhuisd.

Vier bewoners komen rechtstreeks uit een huurwoning, twee personen verbleven in de afgelopen periode elders. Ook zij werden ooit ontruimd, maar dat heeft langer geleden plaatsgevonden.

Alle betrokkenen vertoonden in de oude woonsituatie te veel onaangepast gedrag en waren daarop niet aanspreekbaar. De problemen liepen uiteen van geluidsoverlast tot strafbare feiten. Bij enkelen was bovendien sprake van enorme vervuiling. Bij sommigen waren het (ook) hun bezoekers die voor overlast zorgden. Bij de meeste personen gaat het om een combinatie van problemen.

De politiegegevens over de betrokkenen tonen een aanmerkelijke afname van incidenten, sinds zij in de Skaeve Huse verblijven. Van vijf van de zes bewoners zijn vanaf dat moment geen incidenten bekend. Overigens wonen enkelen pas zo kort in het project, dat er eigenlijk nog weinig over structurele gedragsverandering te zeggen valt.

Met een van de bewoners gaat het vanaf het begin van zijn verblijf in de Skaeve Huse niet erg goed. Hij blijft problemen veroorzaken; soms op het terrein van de Skaeve Huse, soms elders. Deze bewoner heeft een ernstige vermaning gehad na enkele incidenten en heeft een 'laatste kans' gekregen.

3.3 Interview met twee bewoners

De twee geïnterviewden – volgens de beheerder de twee minst positieve bewoners – zeggen beiden tevreden te zijn met hun huidige woonsituatie. De een wil nooit meer weg, de ander mist zijn eigen woning met tuintje wel erg, maar ziet dat hij geen andere keus heeft en heeft zich er voorlopig bij neergelegd.

Beiden geven aan met de andere bewoners min of meer regelmatig contact te hebben. Bezoek ontvangen de heren op locatie en zij zoeken omgekeerd familie en vrienden ook zelf in de stad op. Het bezoek van een van beiden gaf enige overlast. In het gesprek geeft hij aan zich te realiseren dat hij zijn lawaaierige vrienden wat moet weren omdat die soms problemen veroorzaakten.

Beide geïnterviewden krijgen begeleiding en zijn daar (gematigd) positief over. Beiden willen op termijn graag weer aan het werk.

4 De cijfers

4.1 Inleiding

Voor de objectieve meting van veiligheid en overlast in het onderzoeksgebied en de ontwikkelingen sinds de nulmeting zijn gegevens opgevraagd bij de politie en bij het Centraal Meldpunt. Omdat het slechts om een korte onderzoeksperiode gaat zijn deze cijfers slechts van beperkte waarde. Om de cijfers meer zeggingskracht te geven zou het zinvol zijn ook de ontwikkelingen in een groter referentiegebied in ogenschouw te nemen. De aanwezigheid van de onderwijsinstellingen en de sportcentra in de directe nabijheid van de Skaeve Huse bepalen de cijfers echter zo zeer, dat hiervoor niet is gekozen. Cijfers die betrekking zouden hebben op de Skaeve Huse zouden volkomen in het niet vallen in het totaal van de geregistreerde incidenten. De cijfers zijn dan ook vooral te zien als een indicatie van de veiligheidssituatie in de omgeving van het project.

Nieuwe buurtcijfers sociale veiligheid (Lemon Leefbaarheidsonderzoek Tilburg - Groenewoud) zijn er sinds de nulmeting niet. Pas in het najaar van 2010 wordt een nieuwe meting uitgevoerd.

4.2 Politiecijfers: veiligheidsontwikkeling in de buurt

Voor het meten van de geregistreerde veiligheidssituatie in de omgeving van de Skaeve Huse zijn voor het onderzoeksgebied bij de politie registratiecijfers opgevraagd. Het onderzoeksgebied is grofweg afgebakend door Ringbaan Zuid, Tatrweg en Stappegoorweg. Daarbinnen bevindt zich de Apennijnenweg waaraan het project ligt. Tevens is een paar honderd meter Trouwlaan en Winkler Prinsstraat (beide richting centrum) meegenomen.

In onderstaand schema zijn de cijfers voor 2008, 2009 en de eerste helft van 2010 opgenomen. Omdat het een klein onderzoeksgebied betreft, het om minimale aantallen gaat en veel van de incidenten volgens de politie toe te schrijven zijn aan de bezoekers van de zwem- en sportaccommodaties (aan de overzijde van de Stappegoorweg) en aan de leerlingen van de onderwijsinstellingen in de omgeving van het project, is aan de hand van deze gegevens niets te zeggen over de invloed op de veiligheid als gevolg van het project Skaeve Huse.

Geen van de geregistreerde incidenten heeft betrekking op een adres aan de Apennijnenweg (noch in 2008, noch in 2009, noch in 2010).

Fietsendiefstal is nog steeds het meest voorkomende delict in het onderzoeksgebied. Na een toename in 2009 is dit in het eerste half jaar van 2010 weer terug op het niveau van 2008. Het aantal vernielingen aan auto's is sinds 2009 afgenomen. Er hebben zich in 2010 geen (aangegeven) bedreigingen voorgedaan in het gebied, wel enkele mishandelingen. Deze zijn waarschijnlijk gekoppeld aan het zwembad, waar de Skaeve Huse bewoners geen toegang hebben, maar ook niet worden gesignaleerd. Ook tasjesroof, vandalisme en vernielingen werden in 2010 niet geregistreerd. Wel een paar gevallen van zakkenrollen. Deze incidenten deden zich voor in het zwembad en in een winkel aan de Ringbaan Zuid. De dader is onbekend en kan dus

iedereen zijn.

Het totaal aantal incidenten ligt op hetzelfde niveau als in de eerste helft van 2008; in 2009 lag dat aantal hoger.

	2008	2008	2008	2009	2009	2009	2010
Incidenten	1 ^e half jaar	2 ^e half jaar	totaal	1 ^e half jaar	2 ^e half jaar	totaal	1 ^e half jaar
Diefstal vanaf/uit auto	2	4	6	4	6	10	3
Diefstal van bromfiets/snorfiets				1	1	2	2
Diefstal van fiets	12	13	25	23	11	34	12
Vernieling van/aan auto				5	2	7	1
Diefstal vanaf/uit bedrijf/winkeldiefstal		1	1		2	2	2
Diefstal vanaf/uit sportcomplex *)	2	2	4	1		1	2
Diefstal vanaf/uit school	6	2	8	1	1	2	
Inbraak in woning	9		9	8		8	3
Aanranding *)	2	4	6	2	3	5	
Verkrachting *)				1		1	
Bedreiging		1	1	1	2	3	
Geweld/mishandeling (met en zonder letsel; met en zonder wapen)**)	1	6	7		6	6	4
Beroving (w.o. tasjesroof)		2	2		1	1	
Zakkenrollen				4	3	7	3
Vernieling/beschadiging objecten in openbare ruimte	1	2	3	1	1	2	1
Vandalisme/baldadigheid		1	1	2	1	3	
Vernieling aan openbare gebouwen *)		1	1		1	1	
Brandstichting				1	1	2	
Overlast van/door drugs/dronkenschap ***)	1	1	2				1
Overlast van/door jeugd *) ***)	1		1	1	2	3	2
Totaal	37	40	77	56	44	100	36

*) Betreft uitsluitend incidenten rond/in zwembad (overzijde van de Stappegoorweg)

**) Betreft voornamelijk incidenten rond/in zwembad en IJssportcentrum

***) Van deze incidenten kan alleen melding worden gedaan, geen aangifte

4.3 Informatie van het Centraal Meldpunt

Er zijn in de periode 1 juli 2009 – 1 juli 2010 geen meldingen gedaan over veiligheids- of overlastproblemen in het onderzoeksgebied.

5 Effecten in de buurten van herkomst

Twee Skaeve Huse bewoners verbleven voor zij in de Skaeve Huse trokken niet in een gewone woonbuurt (maar in caravan en GGZ). Van drie van de vier overige bewoners is nagegaan wat het effect van hun uitplaatsing uit de oude woonomgeving is. Consulents van WonenBreburch en TBVWonen hebben in de buurten waar zij vandaan komen onderzocht hoe de overlastbeleving daar nu is. Is de rust weergekeerd? Heeft dat te maken met het vertrek van de overlastveroorzaker? Of was/is er meer aan de hand, zodat het uitplaatsen van één bewoner onvoldoende soelaas biedt? De consulents zijn daarvoor in gesprek gegaan met de klagers uit de buurten van herkomst.

Bewoner 1

Klachten kwamen vooral van mede portiekbewoners (6 personen). Vooral een van de onderburen heeft veel geluidsoverlast ervaren, omdat de overlastveroorzaker geen vloerbedekking had neergelegd. Er kwamen regelmatig 'vreemde figuren' binnen en er was tijdelijk sprake van illegale inwoning. Daarnaast hadden klagers last van stankoverlast door vervuiling en eenmaal heeft brand gewoed omdat een gaskraan open stond.

Twee van de voormalige klagers zijn benaderd. Na het vertrek van de overlastgever is de overlast direct gestopt.

Een van de twee benaderde burens was op de hoogte van de ingreep van de woningcorporatie, de ander niet. Geen van beiden was op de hoogte van de feitelijke uitplaatsing. Wel heeft men waargenomen dat de woning werd leeggeruimd en schoongemaakt.

Bewoner 2

Klachten kwamen vooral van de naaste burens en betroffen dagelijkse geluidsoverlast vanwege nachtelijke bezoek, en drugsgebruik en drugshandel in en vanuit de woning. De burens voelden zich onveilig. De spanning leidde zelfs tot lichamelijke klachten bij een van hen.

Van overlast is nu geen sprake meer, dit is gelijk gestopt met het vertrek van de overlastgever. De burens waren op de hoogte van de bemoeienis van de corporatie en de opbouwwerker, en wisten dat meneer uit huis geplaatst werd.

Bewoner 3

Van persoon drie weten we niet meer dan dat, met zijn vertrek, de rust voor de vroegere klagers is weergekeerd. De burens waren op de hoogte dat meneer door de woningcorporatie op zijn gedrag was aangesproken en dat in overleg besloten was dat hij naar de Skaeve Huse zou verhuizen. Betrokkene heeft daar ook zelf met zijn burens over gesproken.

Bijlagen

Bijlage 1 Contactpersonen

Ten opzicht van de betrokkenen ten tijde van de 0-meting zijn er flink veel personele wisselingen. Bij de vervolgmeting zijn de volgende personen betrokken geweest:

Gemeente Tilburg

Myra Lennarts (beleidsmedewerker Zorg)

Tussen 0- en vervolgmeting in Bram Luijten (beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling)

Margort Hutten (onderzoeker Onderzoek en Informatie)

Lia de Beer, Centraal Meldpunt (teammanager Handhaving)

Teun van Opstal, Centraal Meldpunt (medewerker Handhaving)

WonenBreborg

Carin Turi (accountmanager Wonen Welzijn Zorg)

Theo Leijten (beheerder/huismeester Skaeve Huse)

Via WonenBreborg waren de woonconsulenten van TIWOS en TBWonen betrokken

Politie

Peter Heemskerk

Wijkraad Groenewoud

Dhr. A Spijkers

Monitorgroep, bewonersvertegenwoordiging

Dhr. De Vet, tevens voorzitter ONS VIOS

Dhr. en mw. Snippe

Monitorgroep, ondernemersvertegenwoordiging

Dhr. Broers en secretaresse (Instituut Broers)

Instellingen en ondernemers in de buurt

Holla Advocaten

Opleingsbedrijf Installatiebedrijf Brabant

ROC Tilburg

Bewoners Ringbaan Zuid

Zorgcentrum Koningsvoorde

Koninklijke Kentalis Gehandicaptenzorg